

VluchtelingenWerk Nederland (bron: www.testbeeldeuropa.nl)

14 oktober 2005

Reactie op rapport A6-0222/2005 over vluchtelingenstatus in de Europese Unie

VluchtelingenWerk Nederland is blij met de kritische kanttekeningen van het Europees Parlement (EP) en de vele goede aanbevelingen die zij hebben gedaan, al gaat een aantal van de amendementen mogelijk nog niet ver genoeg.

Tijdens de onderhandelingen in de Raad van de Europese Unie (vaak "Raad van Ministers" genoemd) over het gewijzigd voorstel van de Europese Commissie is de tekst almaar beperkter geworden. De uiteindelijke tekst wordt door commentatoren ook wel een verzameling van slechtste praktijken met betrekking tot asielbeleid genoemd. Het gaat dan om de versnelde procedures, een zeer gelimiteerd recht op kosteloze rechtsbijstand, veilige en 'superveilige' derde landen, veilige landen van herkomst en een onduidelijke bepaling over toegang tot de rechter. Zouden landen al deze bepalingen toepassen, dan bleef er van asielprocedures maar weinig over.

Een krachtige resolutie van het EP was dringend gewenst. Deze is er uiteindelijk gekomen, al was het met een zeer nipte meerderheid van stemmen. Hoewel het maar de vraag is of de Raad van Ministers de tekst van de richtlijn nog zal wijzigen op basis van dit advies van het Parlement, is de resolutie toch van belang. Immers, de vorming van EU-beleid over asielprocedures zal in de toekomst gaan verlopen via de zogenaamde co-decisieprocedure (medebeslissing), waardoor het Europees Parlement ook op dit gebied meer invloed krijgt.

Als de Raad van Ministers de tekst van de richtlijn niet wijzigt, zijn er serieuze twijfels of de normen in de richtlijn wel voldoen aan eisen van internationaal asielrecht en gemeenschapsrecht. Terecht behoudt het Europees Parlement zich in de resolutie dan ook het recht voor, om de richtlijn voor te leggen aan het Europees Hof van Justitie. Daar wordt dan de wettigheid van de richtlijn en de verenigbaarheid ervan met de grondrechten getoetst. Het EP heeft al gebruikgemaakt van dit recht ten aanzien van de richtlijn inzake minimumnormen voor gezinshereniging, waarover nu een procedure bij het Hof van Justitie loopt.

Gezien de vele tekortkomingen in de richtlijn en de vele amendementen die het Europees Parlement heeft aangebracht, is het niet zo gemakkelijk om de gehele resolutie te becommentariëren. Het gaat natuurlijk ook om een vrij ingewikkeld onderwerp. Op een aantal punten gaan de amendementen niet ver genoeg. Dit is dan ook de reden dat een aantal parlementariërs van de klein-linkse fracties hun stem onthouden heeft, zoals de Nederlandse SP - vertegenwoordigers. De conservatieve fracties hebben tegengestemd, omdat de resolutie volgens hen juist te kritisch was. Dit zijn dus alle Nederlandse CDA - vertegenwoordigers en de ChristenUnie/SGP - vertegenwoordigers. Met name dit laatste is teleurstellend.

Tot slot nog wat inhoudelijk commentaar van VluchtelingenWerk Nederland:

1. Op welke punten betekent de resolutie een verbetering?

Het advies van het Europees Parlement:

- schrappt mogelijkheden van lidstaten om uit de pas te lopen, omdat zij bestaande restrictieve wetgeving mogen handhaven

- wil beter garanderen dat asielzoekers gedurende hun asielprocedure niet worden uitgezet naar het land van herkomst
- stelt hogere eisen aan personeel dat asielverzoeken behandelt
- geeft veel meer garantie voor kwetsbare asielzoekers, zoals kinderen, vrouwen en getraumatiseerde mensen
- bevat een veel ruimere bepaling voor rechtsbijstand
- beperkt de mogelijkheid van detentie van asielzoekers tijdens de procedure
- schrapt het gebruik van het concept van 'superveilige' derde landen

2. Op welke punten gaat de resolutie niet ver genoeg?

Ondanks voorgestelde verbeteringen door het EP:

- blijven er nog veel mogelijkheden voor 'ultraversnelde' behandeling van asielverzoeken
- blijft het concept van 'veilige landen van herkomst' en de lijsten van deze landen gehandhaafd (al worden die nu mede door het Europees Parlement opgesteld)
- blijven er 'grensprocedures' waarbij asielzoekers gedurende twee weken in een doorvoerzone gedetineerd kunnen worden
- blijft een restrictieve regeling inzake tweede en volgende asielverzoeken gehandhaafd